

УДК 351:336

*Віжукін Д.Г., аспірант кафедри смарт-економіки
Коваленко Д.І., к.е.н., доцент
Київський національний університет технологій та дизайну*

ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Одним фінансовим інструментом стимулювання розвитку бізнесу у секторі зовнішньоекономічної діяльності, актуальним як у мирний, так і у воєнний час, є пільгове кредитування. Ще до повномасштабного вторгнення в Україну діяла програма доступних кредитів для бізнесу «5-7-9%», запропонована Урядом на початку 2020 року для стимулювання інвестиційного кредитування за відповідними ставками. Однак пандемія COVID-19 змінила пріоритети: додатково з'явилися антикризові кредити на поповнення обігових коштів і кредити рефінансування – під 0-3%. Вони стали основними напрямками програми – за перші два роки 88,8% усіх кредитів видано під низьку ставку. Але нові реалії вимагають ще більш ліберальних рішень.

18 березня 2022 року уряд вирішив запустити безвідсоткове кредитування бізнесу на час війни. Програма доступного фінансування для експортерів під час війни «Кредити на виконання зовнішньоекономічних контрактів за спрощеною процедурою» допоможе українським виробникам вийти на нові ринки та стати конкурентоспроможними [1].

Важливо, що беззаставне передекспортне фінансування можна поєднувати з іншими кредитними продуктами банків, а також іншими програмами державної підтримки, зокрема з інструментами портфельних гарантій (наприклад, гарантії Фонду розвитку підприємництва) та програмою «Доступні кредити на 5-7-9%».

Нормативно-правову базу, завдяки якій стала можливою робота програми, становить пакет рішень. Прийняття Верховною Радою України змін

до Закону України «Про забезпечення масштабного розширення експорту товарів (робіт, послуг) українського походження шляхом страхування, гарантування та здешевлення експортного кредитування» щодо забезпечення ефективного функціонування Експортно-кредитного агентства України від 22 березня 2022 р. Відповідно до Положення про визначення банками України розміру кредитного ризику за активними банківськими операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 30 червня 2016 року № 351, гарантії, договори страхування Компанії є прийнятним видом застави з коефіцієнтом ліквідності застави 0,85. Постановою від 18 березня 2022 року № 312 Кабінет Міністрів України розширив перелік інструментів, які дозволяють банкам надавати кредити в рамках програми «Доступні кредити 5-7-9%» у разі відсутності застави, доповнивши перелік страхуванням експортного кредиту від Експортно-кредитного агентства [1].

Результатом проведеної політики стало збільшення обсягів українського експорту в грошовому вираженні на понад 23% порівняно з серпнем поточного року. За даними Міністерства економіки України, у вересні 2022 року українські підприємства експортували за кордон продукції на 4 млрд 144 млн доларів. Для порівняння, у серпні цей показник становив 3 млрд 363 млн доларів [2].

Це найкращий результат з лютого 2022 року. Зріс і обсяг українського експорту в кількісному вираженні. Якщо в серпні обсяг експортованої української продукції за кордон становив 7,29 млн тонн, то у вересні цей показник зріс на 32% до 9,66 млн тонн [2]. Відповідно, в результаті у вересні покращився показник сальдо торговельного балансу – обсяг імпорту минулого місяця перевищив обсяг експорту лише на 354 млн доларів, тоді як у серпні від'ємне сальдо торговельного балансу становило 1 млрд 53 мільйони доларів [2].

Література

1. Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання фінансової державної підтримки суб'єктам підприємництва: Постанова Кабінету Міністрів України від 14 березня 2023 р. №229. URL: https://mof.gov.ua/uk/news/optimizatsiia_derzhavnikh_program_dostupni_kredi_ti_5-7-9_ta_dostupnii_finansovii_lizing_5-7-9_v_umovakh_voennogo_stanu__infografika-3892 (дата звернення: 20.04.2023)
2. Україна в 2022 році експортувала майже 100 млн тонн товарів. URL: <https://me.gov.ua/News/Detail?lang=uk-UA&id=1487b1f5-eeb7-4946-b9c8-3370f20568a2&title=UkraineV2022-RotsiEksportovala> (дата звернення: 20.04.2023)

УДК 336.027

*Віжмуткін А.Г., аспірант кафедри смарт-економіки
Чигрін С.С., аспірант кафедри фінансів та бізнес-консалтингу
Київський національний університет технологій та дизайну*

ОСОБЛИВОСТІ ЗАЛУЧЕННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ СУБ'ЄКТАМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

Незважаючи на безпрецедентні кризові явища в економіці України, спричинені вторгненням Росії, представники різних видів економічної діяльності, виявляючи гнучкість та динамічність, швидко адаптуються до нових реалій, усвідомлюючи відповідальність за наповнення бюджету та робочі місця та соціальний баланс у країні. Це зумовлено проведенням комплексної та системної політики підтримки з боку держави.

На підтримку та розвиток малого та середнього бізнесу спрямовано ряд державних програм, серед яких: лібералізація оподаткування; покращення умов кредитування, особливо суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності; запровадження низки соціальних програм для суб'єктів господарювання, які вирішують питання працевлаштування внутрішньо переміщених осіб;